

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.

Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.

Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 28.

Ljubljana, dne 11. julija 1924.

II. leto.

Delavci, delavke!

Minulo je deset let, odkar so avstrijski mogotci predali kraljevini Srbiji ultimatum in povzročili s tem svetovno vojno.

Leta trpljenja, neizmerne bede in pomanjkanja so nastopila za delavski razred. Tudi mir, ki so ga sklenili po petih letih klanja, ni zaključil našega pomanjkanja in bede. In naš delavski razred bo še dolgo trpel na posledicah krvave vojne.

Na dan, ko je začela nesrečna vojna, ki je zahtevala največjih žrtv v delavskem razredu, bo dvignil proletarijat celega sveta svoj glas proti vojni. Internacionalna strokovna zveza in socialistična internacionala pozivata delavce celega sveta na protivno demonstracijo. Dan pričetka svetovne vojne mora biti dan protesta proti vojnami in vojnim oboroževanjem, vojnim hujskanjem.

Tudi jugoslovanski proletarijat se mora pridružiti mednarodnemu protestu delavskega razreda. Tudi jugoslo-

vanski proletarijat se mora spominjati vseh onih, ki jih je gnala buržuazija ob pritrujevanju in odobravanju meščanskih strank v klavnico. Jugoslovanski proletarijat se mora na ta dan spominjati onih, ki trohne na bojnih poljanah.

Zaeno pa se mora tudi jugoslovanski proletarijat spominjati na ta dan onih krivcev, ki so zagrešili ta zločin, ki je tako zelo upropastil delavski razred.

Iz bede, ki jo je kapitalizem in imperializem prinesel človeštvu, mora oživeti boj za mir in boj za socializem. Ob desetletnici izbruha svetovne vojne mora proletarijat mogočno pokazati svojo voljo, da bo onemogočil nacionalistično hujskanje in preprečil vsakršno novo vojno.

Zato pozivljamo delavce, nameščence, zato pozivljamo ročne in duševne delavce: protestirajte proti vojni, pripravljajte primerne proslave protivojnega dne.

Orjuni.

Tudi mi smo to zemljo v času, ko je bilo njeno ponižanje najhujše, strastno ljubili.

Mi smo čutili, kako so nas sodile dvorske kamarile in polne blagajne, po raztrganih oblekah, ki smo jih nosili in revnih bajtah, v katerih smo stanovali.

In zaželeli smo si, da bi stanovali sami za sebe, ločeni od njih prezira, gradeč s svojim znojem svoje hiše. Ko je bila vsaka svobodna beseda zabranjena, nismo govorili pasjega jezika, ampak smo stisnjenih zob molčali.

Danes hočejo nas učiti, kje je domovina. Vročekrvni študentje, ki tvorijo idealnejši kader Orjune, tisti del, ki edini zasluži polemike, nas hočejo to učiti in smatrajo za nacionalno delo, če vporabijo svoje akcije za razbijanje delavskih organizacij. To je zato, ker posnemajo slepo tuje vzore, — tudi če jih v naših razmerah ni mogoče posnemati, ker imajo med seboj same Hitlerje! Ne vemo, zakaj so začele eksperimentirati orjunaške akcije najprej po delavskih krajih? Je tu ključ do politične moči v tej državi? So bili komunistični papagaji, ki so enako kot orjunaši vztrajno ponavljali svojo muziko o edino zveličavnem nasilju, kakor je bila zapisana v raznih okrožnicah, res tista sila, radi katere je bilo treba prevzeti nase odij zločina proti delavcem?

Ker nacionalistični študenti tega ne vedo in ker so premladi, da bi to videli, jim bomo mi povedali, kam so šli na svojo prvo pot.

V tiste Trbovlje, kjer plačuje pod židovsko-nemškim vplivom stoječa družba svoje delavstvo za 40 odstotkov nižje, nego pred vojno, vkljub temu, da prodaja premog ravno tako drago, kakor pred vojno. Tja so šli, kjer teko vsako leto milijoni in milijoni v obliki previsokih dividend in rezerv v last mednarodnega kapitala, čeprav so nakradeni iz znojnih kapljic našega delavea. Nacionalistične študente je zbolelo v oči mednarodni odpor proti temu izkoriščanju, — mednarodno izkoriščanje pa so še podprli.

Mednarodni špekulanti se namreč znajo vestno skrivati za z našimi trobojnicami ovite slamnate može.

Delavska politika ima svojo tradicijo in svojo ideologijo, — v kateri nimajo pokreti, kakor je orjunski, nič iskati.

Ce iščejo terena med delavstvom, ga iščejo na željo s slovenskimi troboj-

nicami ovitih slamnatih mož, ki imajo interes na razbijanju delavstva. — Gotovo bodo ti močje Orjuni za njena junstva zelo hvaležni in ekonomska Orjuna utegne otvoriti še trgovino s premogom.

Vprašamo pa: kako se strinja vse to z namerami tistega dela naših nasprotnikov, ki so vredni našega odgovora?

Ravno zato je zbral zgodaj okrog sebe tudi mnogo kriminalnih tipov, ki se zbirajo vedno tam, kjer se lahko brez kazni razbija in ubija. Ti tipi dajejo gibanju tudi glavni pečat. Ne vidi se načrta, ampak le razbijanje. Zločinu v Trbovljah je sledil zločin proti Juvanu na Viču, napad na dr. Lemeža, — paralelno pa gredo napadi na socialistične zaupnike.

Zadnjič smo poročali, da so napadli oborožni Orjunaši v gostilni šest naših kovinarjev, ki so balinali. Našega zaupnika s. Firma je šest Orjunašev na ulici dejansko napadlo, — ker je v mirni in dostojni obliki prej v kavarni obsodil napad na tujca, ki je naročil kavo nemško, ker slovenskega jezika ni znal.

Celo našega sodruga dr. Koruna je skušal Orjunaš na ulici insultirati, ker je govoril z nekim znancom iz Salzburga nemško.

Ker se mi pretepati in insultirati ne damo, — se bo ta borba vedno bolj zaostrovala.

Verjetno je, da bomo mi, ki takih metod nismo odobraval in smo odnekaj branili politično svobodo in demokracijo, tudi sedaj prvi, ki bodo stali na braniku za svobodo in demokracijo.

Ko bodo strasti do vrha razgrete, pa bodo prišli gospod von Kahr, ki vladajo nad »Jutrom« in ta čas tudi nad palačo na Bleiweisovi cesti in se bodo čudom čudili, zakaj jih smatra slovensko delavstvo za — gospoda von Kahra in ne za Herriota.

Lopovščine ne bodo ovirale.

Zadnjič smo zapisali, da začne »Socialist« čimprej izhajati dvakrat na teden. To smo zapisali, ker se med socialističnim delavstvom pojavlja potreba in ker upamo, da nam bo mogoče potem v listu nuditi čitateljem nekaj več čtiva, kar je silno potrebno, ker je med delavstvom razširjenega toliko krivega pojmovanja o nalogah socialističnega pokreta. Nekateri ljudje, ne delavci, ampak »voditelji« se naravnost rede od tega, kako bi netili osebno mrznjo, kako bi pogrevali stare grehe in »grehe«, laži, da bi s tem ubili svojega nasprotnika. In to pravijo, da je socializem!

V tem tiči pa ali velika zmota, ali čestihlepnost ali pa neresnost. Kaj drugega ni mogočega, ker to ni socializem, ni socialističen pokret, ampak gola borba za hegemonijo, ki onemogoča zaradi svoje razširjenosti in podlosti obenem resno delo za socializem in organizacije socialističnega pokreta.

Barabske metode morajo izginiti iz pokreta, pa naj jih uganja tak ali pa tak šušmar v delavskem pokretu.

Predvsem moramo naglašati, da se je pokret Socialistične stranke Jugoslavije v Sloveniji zadnje čase jako okrepil ter da izgublja zlasti Bernotova foparija in obrekovalna metoda ugled med proletariatom, ker je že tako nedostojna in nesocialistična, da izpregledujejo celo oni sodrugi, ki jim je organizacija res nekaj svetega in so vztrajali pri Bernotu iz zgolj discipline.

Metode, ki so sedaj pri nas v navadi, so marsikje naperjene v tej smeri, da se netijo spori in prepiri med organizacijami. Ali je to delo za združenje proletariata? Ali je to delo za socializem? Zaradi Bernota in drugih takih petelinov naj bi proletarijat ostal še dalje razkosan in se med seboj mesaril? Tega vendar noben proletarec ne more odobravati! In petelini mislijo, da bo socialistični proletarijat še dolgo gledal te — neumnosti!

Gospodarski svet.

Člen 44. naše ustave določa: »Za izdelovanje socialnega in gospodarskega zakonodavstva ustanavlja se Gospodarski svet (Privredni Svet). Poblizje odredbe o sestavi in njegovi pristojnosti bo odredil zakon.«

Kaj je to gospodarski svet? Pod tem pojmom moramo razumeti nekaj gospodarski parlament, v katerem naj bi bili zastopani posamezni stanovi in ki naj bi se bavil izključno z gospodarskimi in socialnimi vprašanji.

Navedeni člen je prišel v ustavo zato, ker so nekatere stranke zahtevale stanovsko-gospodarski parlament, pred vsem klerikaleci, zemljoradniki in pa paši slovenski samostojni kmeti, ki so bili ob času sklepanja ustave v vladi. Vse te skupine so imele seveda zelo natančno izdelan načrt, kak naj bo delokrog te stanovske zbornice, predvsem pa, kako naj bo sestavljena. Vse te skupine so želele, naj ima ta zbornica pravico sklepati tudi zakone, tako torej, da bi imeli kar dva parlamenta, poli-

Mi stojimo absolutno na stališču, da se na naših organizacijah ne sme rušiti. Ne sme in ne sme! Pokret, ki se je okrepil in ima vse pogoje za razvoj, se mora dvigniti, če nastopa proti njemu tudi stošne političnih harlekinov in komedijantov, ki hočejo v interesu buržuazije še dalje voditi boj med proletariatom. Nehote se človek vpraša pri tem, zakaj se pravzaprav vrši ta boj med delavstvom. Ali ni to vse le delo meščanskih strank; ali ni jasno za vsakega delavca, da je vsak boj proti delavskim organizacijam najet zato, da ima od tega dobiček buržuazija, ali ni laž in obrekovanje orožje, ki ima namen razbijati organizacije?

Za nas so vse te stvari jasne, ker po zdravi proletarski pameti drugačne biti ne morejo.

Socialista« hočemo torej izdajati dvakrat na teden, da uveljavimo tem lažje zopet načela socializma v pokretu, da se politično uveljavimo, pa tudi zato, da bomo obračunali pošteno z vsemi tistimi, ki so zanesli metode nepoštenega boja med delavstvo in da varujemo enotnost socialističnega pokreta. To, menimo, dovolj utemeljuje dvakratno izdajanje »Socialista« na teden.

Jasno je pa tudi, da sedanjih zločinskih bojev, ki razkrajajo proletarske organizacije, še ne bo tako hitro konec in mogoče je celo, da se pojavijo še novi boji, ker ima buržuazija vedno dosti agentov na razpolago in povrh še denar, da opravlja med delavstvom pod masko delavskega prijateljstva razdirajoče delo.

Torej ne za volitve, ne za poslance, ampak za pošteno socialistično gibanje potrebujemo naš list. To smo že doslej dokazali i nbomo v bodoče še bolj, nele z listom, ampak tudi s političnim delom.

Zločinci cvilijo, ker se boje; in naj cvilijo, naj razdirajo, obrekujejo in lažejo; od delavstva bodo dobili brco, od buržuazije pa pohvalo in morda tudi — denar!

Pravo Schichtovo milo z znamko 'Jelen'

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom »SCHICHT« in znamko »JELEN«.

Še bolj nevarna pa je taka stvar v državi z maloštevilnim delavstvom in šibko industrijo: napram malemu številu delavskih stanovskih zastopnikov bi v stanovski zbornici v vsakem vprašanju našli strnjeno vrsto meščanskih stanovskih zastopnikov, ki bi tvorili meščansko razredno večino napram manjšini zastopnikov delavskega razreda. V političnih parlamentih, voljenih na podlagi demokratičnega volilnega reda ta nevarnost sicer tudi obstoji, vendar pa ni tako izrazita.

V bistvu je zahteva po stanovskem parlamentu politično reakcionarna in je iz delavskega vidika še tako slab političen parlament boljši kot stanovski parlament.

Vse te stvari smo povedali zato, da zavzamemo svoje stališče napram instituciji gospodarskega sveta, o kateri se v zadnjem času govori in piše. Kapitalistične stanovske organizacije se po vrsti oglašajo z zahtevo, da se v smislu člena 44. ustave oživotvori — seveda s posebnim zakonom — gospodarski svet. Tudi sedanji minister trgovine dr. Krizman se bavi s tako mislijo. Potrebno je zato, da v tako važnem vprašanju tuudi mi povemo svoje mnenje.

Predvsem ste važni dve vprašanji, ki se tičejo gospodarskega sveta: ali bo imel zakonodavno pravico in kako bo sestavljen.

Po besedilu ustave ni razvidno, kako si je zamislil ustavodajalec delokrog gospodarskega sveta. Skoro izgleda, kakor da je bil mišljen ta svet samo kot posvetovalna, pomožna korporacija, ki bi ne imela pravice zakonov sklepati, ampak jih samo pripravljati. Proti zakonodajni pravici gospodarskega sveta moramo odločno nastopiti. Če pa dobi gospodarski svet samo nekako posvetovalni in zakpnsko-pripravljalni delokrog, potem je seveda stvar drugačna.

Varčevanje.

Jugoslovanska buržuazija je vodila navidezno politiko skrajnega varčevanja in štedenja. Pri obravnavanju proračuna v narodni skupščini so vladni predstavniki in njeni zagovorniki ves čas zatrjevali, da temelji proračun na principu skrajne varčnosti, da se upostavi ravnotežje in ustali naša valuta. — Varčevanju, štedenju so podredili vsa druga vprašanja, tako bi si človek mislil, če bi verjel zatrjevanju in zagotavljanju jugoslovanske vlade. —

V najžalostnejših gmotnih in življenjskih razmerah živi državno uradništvo. V imenu varčevanja, s parolo štedenja je odtrgala vlada državnemu nameščencu tudi najbolj potrebni košček kruha in nameščenc je moral lačen, bos in skoro nag delati za interese varčujoče državne uprave. Vsakršno izboljšanje življenjskega položaja je bilo izključeno, uradništvo je moralo stradati in trpeti.

V nekem oziru bi v tem slučaju oživetje gospodarskega sveta morda celo povoljno vplivalo na naš parlament, ki se doslej z gospodarskimi vprašanji sploh ni bavil, ampak res preveč politiziral in dal najširšega razmaha strankarskim strastem po vladni moči.

Kakor bi torej gospodarski svet s tako omejenim delokrogom v teh žalostnih časih morda celo pozdravljali kot pomočnika za ozdravljenje našega parlamenta, moramo pa vendar takoj povedati, da bi tak gospodarski svet le takrat svojo odredeno nalogo prav izpolnjeval, če bo primerno pravično sestavljen. Sestavljen mora biti tako, da bo izšel iz direktnih volitev in da bo v njem zagotovljena večina pridobitnim delovnim, ne pa izrabljajočim kapitalističnim krogom. Ali ravno v tem pogledu si ne obetamo mnogo. Veliki agrarci, banke, velika industrija in trgovina ter najreakcionarnejše srednje obrtništvo in seljaštvo bo dobilo večino v gospodarskem svetu potom svojih zastopnikov, ki jih bodo volile najbrže njihove interesne organizacije (trgovske in obrtne zbornice, kmetijske družbe itd.), dočim industrijski delavec in mali kmet ne bodo prišli do primerne zastopstva, čeprav tvorijo ravno oni večino v državi. Bojimo se torej, da bo pri sestavi odločal kapital, ne pa število in gospodarska važnost dotičnega stanu.

Treba je torej biti na oprezu: Kakor ne nasprotujemo gospodarskemu svetu, če bo imel samo posvetovalen delokrog in če bo sestavljen tako, da bo širokim delovnim slojem zagotovljen odgovarjajočo ingerenco na delo v tej korporaciji, tako bomo nasprotovali instituciji gospodarskega sveta, če bi se mu hotel dati zakonodavni delokrog in če bi njegova sestava ne odgovarjala gospodarskemu ustroju naroda v državi.

Pa vlada je varčevala tudi drugod. Vsaj še ni dolgo temu, ko je vsa javnost protestirala proti skrcenju obratovanja v bolnicah. Težki bolniki, onemogli, pomoči in oskrbe potrebni reveži so morali na ceste, so morali v zemljo, zato, da je vlada lahko varčevala tudi pri proračunski postavki ljudskega zdravja.

Prav tako pa je vlada varčevala tudi pri vseh zadevah, kjer so nujni gospodarski interesi zahtevali izdatno in močno investicijo s strani državne uprave. Železniški promet, gradnja cest, stavbno gibanje, vse je moralo počivati, zato da je vlada varčevala in štedila. — Železniški promet je oviral pravočasni izvoz odvišnih poljskih pridelkov, promet je dražil domačo produkcijo in onemogočal njeno konkurenčno sposobnost; toda niti za najnujnejša popravila, niti za najnujnejše investicije ni bilo denarnih sredstev.

Zakaj pa so v resnici štedili?

Vlada ni štedila zato, da upostavi ravnotežje v svojih proračunih in uvrsti denarno vrednost. Kaj še! Vlada je varčevala pri vseh stvareh zato, da je lahko tem radodarnейše, tem brezvestnejše naročala bajonete, puške, kanone in municijo.

Naravnost neverjetne stvari so poročali v tem pogledu ravno v zadnjih tednih celo meščanski časopisi. Škodove municijske tovarne komaj zmagujejo vojaška naročila za jugoslovansko državo! Škodove municijske tovarne delajo s polnim obratom, vse za jugoslovansko državo. Po teh poročilih sodeč, bomo v kratkem tako oboroženi, da bo dobil vsak novorojenček takoj pri krstu poleg krstnega imena tudi kompletno vojaško opremo od komisnih čevljev, patron do bajoneta in puške. —

Delavski razred se dobro zaveda, kam bo dovedla taka, samo vojaške in vojne interese upoštevajoča politika.

Država potrebuje dela, država potrebuje živahnega, zdravega gospodarskega življenja, ne potrebuje pa pušk in bajonetov. Država potrebuje obsežnih investicij, potrebuje produktivnosti.

Politični pregled.

Pašić je že doma.

Tako brez šuma in hruma, lepo tiho in incognito je priromal Pašić nazaj v Beograd. Prvi dan se niti svojim tovarišem ni pokazal, ostal je doma, peljal se malo na izprehod, ni pa se mu ljubilo pripovedovati, kako je bilo na Bledu. Zato je baje napetost, pozornost vseh opozicionalcev in vladincev močno porasla in vsi so nervozno čakali, da bo Čika govoril. — Pašić je povedal: sedaj je pa državni interes, da se vlada ne rekonstruira, da se skupščina ne razpusti. Zunanja politična situacija je sedaj taka, da je treba, da ostane sedanja vlada neizpremenjena in neokrnjena. Minister dr. Ninčić bo šel na romanje in treba je, da lahko reče, da je član parlamentarne vlade. Pašić je torej svoj posel slabo opravil in Pašić je zato mnenja, da bo prišlo za radikale tudi po tej poti zveličanje.

Kako brezglava je politika vladajočega režima. Zastopali so stališče, da je v interesu države, da se parlament razpusti in poveri narodni Pašić-Pribičevići koaliciji volilni mandat. Ko pa je situacija »resna«, pa z isto zgovornostjo trdijo: v državnem interesu je, da se ne napravljajo v vladi in parlamentu nobene izpremembe.

Ker imajo samostojni demokrati in radikali obrtni list, koncesijo za obratovanje z narodnim premoženjem in jugoslovanskim narodom 20. oktobra, zato pa bodo ta čas skušali dvakratno izrabiti.

Izrabiti za državni in izrabiti za partijski interes. Delavski razred bo tudi

Tega pa ne bodo ustvarile puške, ne bodo ustvarili bajoneti!

V državi vlada dušča in grozeča brezposelnost, v zemlji zakladov ne kopljeemo, ker štedimo in varčujemo. V tujino pa mečemo pristradane in prikrajane krajerje, da polnimo skladišča in municijo.

Mesto gospodarskega procvita in napredka, bo ta politika rodila popolno obubožanje, popolen zastoj gospodarskega življenja. Mesto produktivne politike uganja buržuazija neproduktivno politiko pušk in bajonetov.

Kaj briga jugoslovansko buržuazijo v svetovni vojni izpričana činjenica, da sta Avstrija in Nemčija izgubili bitko vsled gospodarskega propada. Glavno je, da naročamo puške, drugo bo že samo ob sebi prišlo, misli jugoslovanska vlada. Vsaj obseva našo zemljo gorko solnce, da rase pšenica in krompir, za vojaka pa je taka hrana dobra in zadostna.

Proti politiki pušk in bajonetov mora voditi delavski razred enoten in močen, najodločnejši boj, zavedajoč se, da vojna ne gradi, zavedajoč se, da vojna podira, ugonablja in ne zida.

te čase še prestal. Bo pa ta čas posvetil interesu delavskega razreda.

Minister Ninčić bo šel na Dunaj. Po končani praški konferenci Male antante se bo Ninčić ustavil na Dunaju in obiskal zveznega predsednika dr. Hainischa in zveznega kancelarja dr. Seipla. Samo ob sebi se razume, da so na Dunaju Ninčičevo posetnico sprejeli z »nepopisnim« veseljem. To veselje izrečno in posebej vladno časopisje komentira. Prijateljski odnosi se bodo tudi »poglobili«.

Herriot zagovarja obisk v Cherquerju. Na banketu socialistično-radikalnega kabineta je zagovarjal Herriot svoj obisk v Cherquerju. V svojem govoru je izvajal: Vlada mora izpolniti dve nalogi: Prva, da zajamči Franciji kredite, in druga, da organizira mir, ki ga narodi zahtevajo, do katerega imajo polno pravico in katerega posebno za služi francoski narod, ki še sedaj krvavi in trpi na posledicah vojne. Francija bi imela največji interes na tem, da bi se problemi miru ter obnove odtegnili vplivu notranje politike. Izvedeniški načrt izkazuje najlepše izgleda za plačila, zahteva pa od zavezanih vlad, da rešijo gotova vprašanja. Zato je postalo potrebno, da se sklice medzvezniška konferenca, ki naj upostavi soglasje med zavezniki, predvsem pa med Anglijo in Francijo. Zato smo šli, je rekel Herriot v Cherquer, da najdemo prve elemente potrebnega soglasja.

Macdonald v Parizu. Ministrski predsednik Macdonald je prišel v torek v Pariz, tja potom šestnega razgovora uredi nastali spor s francosko vlado.

M. Premirov. — Čulkovski.

Otroci mestnih nižin.

II.

Pozno ponoči se je vračala Aksinja običajno domov. Včasih je prišla sama, vsa prezeblja in slabovoljna, včasih — z gostom, pijanim, nepoznanim moškim. Pojavilo se je žganje, suhe ribe za prigrizek, in v divjem topem zjedinjenju obojih, se je vlekle mračno pirovanje. Pila sta iz čašice z odbitim ročem, jemala s prsti kosce ribe, plavajoče na glinastem krožniku in jedla neprijetno dišečo jed, pljuvala in preklinjala. In če sta se razgovarjala, so bile to čudno izgovorjene, pretrgane fraze, največ cinične.

Opijanjena Aksinja je včasih postajala zgovorna, — spominjala se je minulosti in pripovedovala gostu o tem, česar nikdar ni bilo. Pri tem se je rada hvalila z nekdanjo lepoto svojega telesa, lagala je o bogatih trgovcih in graščakih, ki so baje noreli za njo.

— Ali je še kaj ostalo na meni? — je govorila z najvним cinizmom, in razgalila izsušene in medle grudi. — Ali je to telo? Eh, imela sem telesce! Jedrnat, prsi takele!... Še ko sem imela že trideset let so se ozirali za menoj, pri moji veri! Takrat sem živela na vzdržanju pri grofu Voroncovu...

Gost je izražal dvom in Aksinja se je zaklinjala.

— Eh ti! Ne veruješ? Vsi vi ne verjamete — ljudje! A jaz pravim — naj me pogoltne črna zemlja, ako lažem. Pri knezu Voroncovu, da... in rodila sem od njega... V svili sem hodila, na kolenih je klečal pred menoj... Bilo je telo, bilo, ti pravim golobček... ampak je odplavalo! Osemindeset let, pa poglej, kaj je še ostalo.

In ako poslušalec ni veroval niti v njeno starost, tedaj je sunkoma vstajala s sedeža in očitajoče šepetala:

— Ne verjameš? misliš — šestdeset? Ne-e golobček! Resnico čisto tebi govorim. Osemindeset let. Če pa še ne verjameš, boš pa verjel...

In vzela je knjižico in jo ponujala moškemu.

— Poglej, golobček! Tu je vse zapisano. Knjižica je od policije, ne laže...

Petja se je vzbudil v svojem skrivališču in, čuječ, je ležal in se ni gnil. Nežen, mehak zverček se je tresel pod njegovo roko, suval z gobčkom v njegov obraz in migal s tenkočutnimi, dolgimi uhlji. Petja se je potuhnil. On, sedemletni, je že vse vedel, videl je vse in njegovo razmerje k okolici je postalo popolnoma enostavno, kajti ono drugo, čisto in prekrasno, ki je nekje bilo, se mu ni prikazovalo niti v sanjah.

In ko je poslušal klepetanje matere in neznani glas tujca, je vedel, kaj bo sledilo, in edino bojazen, da ga opazi gost, je silila, da je Petja ležal nepremično in včasih mrzlično vztrepetal.

Tako sta se skrivala oba — otrok in zajček — v hladnem vlažnem kotu.

Včasih se je posrečilo Aksinji navdušiti gosta, pijanega in dobrodušnega in neizbirčno — pohotnega. Tedaj so navalili na njega in skušali izvleči iz preprosteže vse, kar je bilo mogoče. Sešli so se vsi. Čevljar in Natalja sta se neopažena pridružila pirujoči dvojici, bila sta ljubezniva z gostom, lokavo-prisrčna, in kratkočasila sta ga z besedo in pogoščevala z žganjem in pivom, kupljenim za njegov denar.

Čevljar se je vsedel k njemu familiarno, ga trepljal po plečih, trkal z njegovim kozarcem in se poljuboval z njim, ter odkritosrčno in zaupno tožil čez svojo bolezen.

— Sušico imam... prav resno, — je pravil, odpenjajoč ovratnik pri srajci. — Doktor mi je rekel. Kri sem metal čez usta, zdaj mi je malo odleglo. Obtrkal me je in dal joda, da se z njim mažem. Je prav dobro mehčalo... Sem že vse porabil, škoda. Da... treba bo umreti...

Aksinja je sedela na postelji v raz-

trgani in umazani srajci ter zvito in glupo hihitala.

— Pa umri! Pri moji že veri! Kam pa bi s teboj, saj si kakor koklja v kaši! Norec ti kosmati! Crkni, dokler še ni prepozno. Bo že, doživeli smo... dovolj smo se našivali. Pri moji veri!... E-eh! Življenje, — kot trepetlika. Trčimo kali! —

Čevljar je oprezno sledil kretnjam gosta, trdovratno je zasledoval njegove poglede in če je zapazil kaj ugodnega, se je sklonil prav blizu k njemu, in, zroč mu naravnost v oči, je govoril s mirnim in resnim glasom:

— Mogoče, deklko želite? Mlado? To se lahko zgodi...

In, videč begajoč usmev na obrazu gosta, je že vstajaje, rekel kratko:

— Natalja! —

In je odšel.

Za njim se je opotekala Aksinja, glupo hihitajoča in krčivša se v sami srajci.

Mesto nje je ostala Natalja. Sedela je nepremična in ravna, z nerazrešljivim in hladnim obrazom in skrivnostnim pogledom, ustremljenim nekam tja v daljavo.

A ko se je moški začel z njo igrati, se je nasmehavala z okornim nasmehom, povešala je oči in monotono opominjala:

— Denar, prosim! —

Kakor je videti, bo ostal brez uspeha po Poincareju napovedani napad na Herriotovo zunanjo politiko. Vladno časopisje in tudi del opozicijskih listov povdarjajo, da sta se Macdonald in Herriot že v Chequerju dogovorila, kako naj bi se izvedel reparacijski načrt in da je le vsled nekaterih stilističnih napak nastalo nesoglasje. Macdonaldovega obiska v Parizu ne smatrajo samo za fakt uljudnosti, marveč povdarjajo, da je Macdonald prišel v Pariz, da se s Herriotom dogovori o programu Londonske konference. Macdonaldov obisk je zelo razočaral nacionalistične in šovinistične kroge, ki so hoteli v svoje namene izrabljati trenutno nastalo nesporazumljenje.

Trgovska pogajanja z Italijo. Trgovska pogajanja med našo državo in Italijo so se prilično precej dolgo vlekla in parkrat je že celo izgledalo, da se bodo razbila. Sedaj pa je minister trgovine dr. Krizman izjavil, da se bodo

v najkrajšem času uspešno zaključila in končala. Kakor poročajo je ostalo nerešeno doslej le še vprašanje uvoza italijanskega vina.

Pogodba med Italijo in Čehoslovaško. V smislu dogovora med italijansko in čehoslovaško vlado so objavili sedaj besedilo medsebojne politične pogodbe. Pogodba, ki naj omogoči »prisrčno« so delovanje obeh držav, določa, da se bosta pogodbeni stranki dogovorili o vseh merah, ki so potrebne, da se varujejo in zajamčijo skupni interesi, kakor hitro bo ena ali druga ogrožena. Dalje predvideva pogodba, da se bosta obe državi medsebojno podpirali, da bo obstalo ono stanje, ki so ga ustvarili razni mirovni dogovori. Pogodba, ki bo ob dobri in poštenu volji trajala za enkrat pet let, se bo predložila tudi Zvezi narodov. To je sad raznih potovanj in buržuazne stranke celega sveta bi rade prepletle svet s kopo takih prijateljskih in prisrčnih pogodb.

Tedenske vesti.

Taborenja v prosti naravi.

Minulo nedeljo je naše UDR organiziralo prvo večje taborenje v prosti naravi. V prijaznem Mostecu nad Šiško, ki je služil že več let za pribežališče našim penzionistom, je naša delavska mladina pokazala s kakimi sredstvi hoče doseči svoj program, ki se glasi: ozdraviti človeka na duši in na telesu.

Reči moramo, da smo s prvim poizkusom nad vse zadovoljni. Še bolj je pa zadovoljna naša delavska mladina, ki je prebila cel prosti dan na svežem zraku, med prijatelji v prijetni družbi.

Kdor je videl te naše fante, katerim piše že v zgodnji mladosti kri fabriški stroj, katerim uničuje mlad organizem tovarniški dim in prah, tisti se je šele v tem trenutku zavedel, kako potrebno je napeljati pot te mladine iz gostiln in kavarn v prosto naravo.

Kako lepo je pristojalo našim mladencem in mladenicem, ko so se sukali okoli ognjev in kotlov, kuhajoč priprosto kosilce za izletnike. Drugi so si dali opravka s postavljanjem šotora, kjer je bilo treba zboljšati to in ono, skratka pridobiti prakse. Tretji so vezbali proste vaje — sploh vrvenje je bilo cel dan kakor v panju.

UDR je imelo z nabavo pripomočkov za taborenja velike finančne težave in treba je bilo res ogromne energije, da so te težave vsaj za silo premagane. Za spopolnitev teh priprav bo pa potreba še novih žrtev, zato priporočamo našim pristašem in prijateljem delavske mladine, naj pomagajo s svojimi prispevki premagati Udruženju te težave.

Vzgoja mladine v prosti naravi, da-leč proč od mestnega prahu, proč od gostiln je tako važen problem, da ga morajo podpirati vsi, ki žele vstajenja delavskemu ljudstvu.

Še enkrat — Bernotova javnost.

Mi smo enkrat na kratko opozorili, da vporablja Bernot za plačila »Napreja« hranilne vloge, naložene v Skupni dom.

Bernot je vložil proti nam zato tožbo, — dasiravno smo posneli iz njegove lastne tajne okrožnice, kam vlaga hranilne vloge za Skupni dom. Ko je prišla ta tožba v razpravo, Bernot ni prišel pravočasno svoje tožbe zastopati, tako, da bo lahko trdil, da je bil naš odgovorni urednik zato oproščen, ker je bil Bernot kontumaciran.

Divjanje »Orjune« na postaji Podnart-Kropa.

V nedeljo so razvijali orjunaški prapor na »Lescak«.

Pri tej priliki so se ga Orjunaši pošteno nasrkali. V tem stanju so, — ker so bili že oboroženi, — ustavili vlak, s katerim so se vozili in vprizorili okrog postaje polurne orjunaške vaje v ostrem streljanju.

V vlaku se je vozilo več sto ljubljanskih izletnikov z ženami in nedoraslimi otroci, ki so jokane vsi preplašeni čakali, kako se bodo orjunaške strelne vaje okrog z izletniki prenatrpanega vlaka končale. Vsi ti so bili od junaštva orjunaških junaštev za vedno »ozdravljeni«.

Kaj pa to pomeni? Ko so Orjunaši v nedeljo vprizorili »slabo« uspešno strelno vajo v gorenskem potniškem vlaku, je drugi dan to obsodil »Narod« in za njim je isto storilo tudi »Jutro«. Ko so preje pametni in razsodni elementi obsojali in žigosali početje neodgovornih, zapeljanih elementov, sta Narod in Jutro z vso silo branila in zagovarjala Orjuno. Sedaj se hočeta pa otresti protektorata nad Orjuno in jo prepustiti svoji usodi. — Kljub temu pa nosijo slovenski samostojni demokrati vso odgovornost za vse zločine, ki jih je zagrešila Orjuna.

Jezo stresajo. Ker niso dobili radikalni in samostojni demokrati volilnega mandata, zato seveda ni več politično, voditi že začete »borbe« proti klerikalcem. Pa tudi proti Radiću in Davidoviću sedaj ne kaže vihati rokavov in klicati na korajžo. Vsaj se prav lahko zgodi, da bo prejalislej branil državne interese klerikalec, ali pa, da jih bo branil Davidović. In ni izključeno, da bodo branili klerikalci in Davidovičevi državne interese v družbi z radikali. Zato je nastopila sedaj za klerikalce »Schonzeit« in klerikalci se bodo od dahnili in spočili. Divjaški elan vladne koalicije pa seveda rabi hrane. Zato je sedaj pripravil napad na nezavisno delavsko stranko Jugoslavije. Poslužiti se hoče zopet zakona o zaščiti države, pa razpustiti stranko in njene organizacije. Policija je že promptno celo ugotovila »strašne« stvari; brošure je celo našla v strankini upravi. S takim početjem hoče opravičiti vlada svoje življenje, s takim početjem pa ne pospešuje konsolidacije političnih razmer v naši državi. Je že tako, da hoče Pribečević vedno le nasilja in je njegov recept za vse in vsakogar: s silo. —

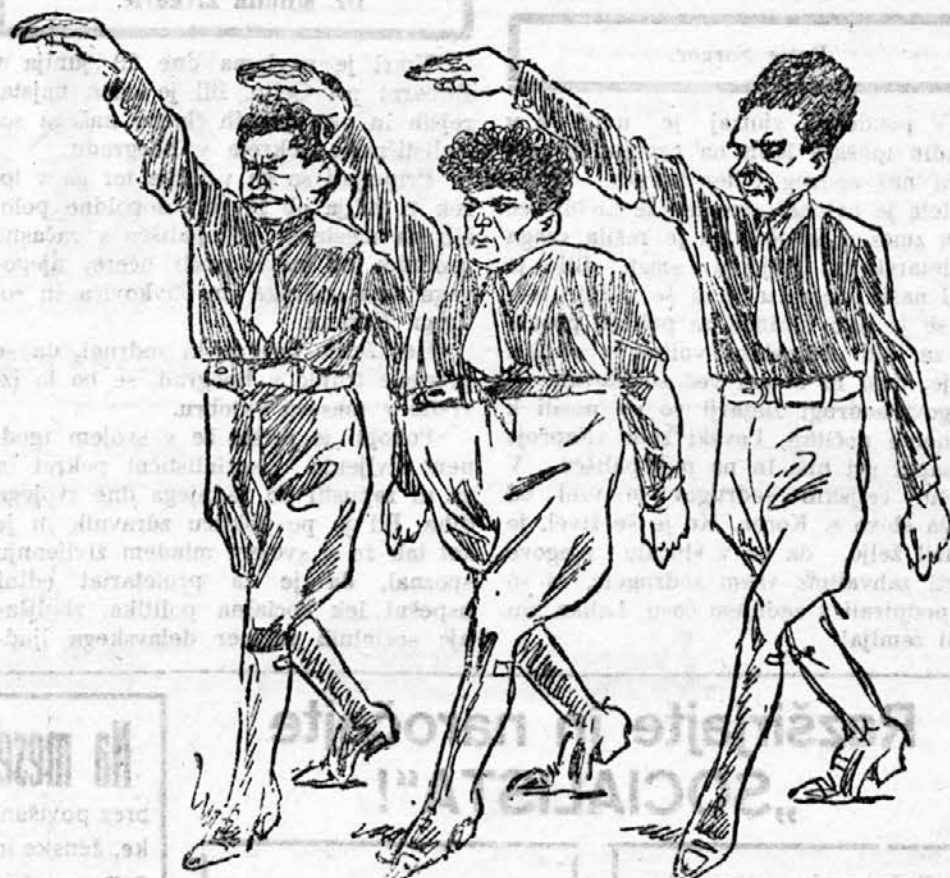
Lemežev napad. Ko so Orjunaši napadli Lemeža, sta Narod in Jutro to prikrito odobraval in se nad tem divjaštvom prisrčno veselila. Radovedni smo, kako bi pisala ta dva lista, če bi se kaj enakega pripetilo temu ali onemu demokratskemu prvaku? — Kaj ni pravilnejše in boljše naše stališče: vsakršno nasilje je nedopustno. Naj bi se Narod in Jutro po tem ravnala, pa bi klerikalci ne imeli adutov v roki za tisti čas, ko bodo oni komandirali policijo in preganjali demokrate kot državni nevarni in škodljiv element.

Maščevanje za slabo izpričevalo. V sedmograškem mestu Oravici je položil dijak v stanovanje nekega profesorja dinamično patrono, — je eksplodirala in uničila vso sobno profesorjevo opravilo. Profesorju se ni ničesar pripetilo, ker ga ni bilo doma. Atentat je napravil dijak, ki je dobil ob koncu šolskega leta slabo izpričevalo.

Proces proti Čarugi. Še po smrtni obsodbi Čaruge je dognalo sodišče nove zločine, ki jih je baje zagrešil Čaruga. Zato namerava sodišče dvigniti proti Čarugi še eno obtožbo. Le kako bodo potem zadostili pravici, ko je Čaruga že itak zapisan smrti, to je vprašanje.

Umor zaradi ljubosumnosti. V Budimpešti se je zgodil strašen, celo za današnje čase nenavaden zločin. Med dvema ljubimcema, ki sta živela v

Matteottijevi morilci.

Mi smo tisti fantje, ki bomo z noži, pipci in umori svet odrešili! — E-ja, e-ja! A-la, a-la, la! Zdravo!

skupnem gospodinjstvu so nastali v zadnjem času ponovni prepiri, ki jih je povzročala ljubosumna ljubica. Ko je nedavno zopet nastal tak prepir in je legel ljubimec nato spat, je vzela ljubica sekuro in ubila ljubimca. Truplo je razsekala skoro na kose. Nato je popila dve steklenici vina in zaspala na vrtu. Ko so jo aretirali in odvedli v zapor, se je pa sama obesila v stranišću.

Aretacija komunističnega poslanca. V mestu Saarbrücken so aretirali predsednika komunistične frakcije v deželnem zboru in več drugih komunističnih prvakov, ker so osumljeni, da so ubili koncem junija nekega rudarja, ki je izstopil iz komunistične stranke.

Zakon o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev. V Nemški Avstriji so dosegli socialisti znatno izboljšanje pokojninskega zakona. Minister za socialno politiko je namreč na zahtevo socialistov predložil skupščini posebno novelo, ki v bistvenih točkah izpreminja dosednji pokojninski zakon. S predloženim osnutkom je doseženo popolno izenačenje materialnih dajatev z dajatvami pred vojno. Kljub temu zboljšanje pa delajo socialisti z vso silo na popolni reorganizaciji zavarovanja zasebnih nameščencev. Da dosega zasebni nameščenci v svojem boju za zboljšanje položaja lepe uspehe, je umljivo. Vsaj so Avstrijski zasebni nameščenci zavrgli pri nas še vedno uveljavljano teorijo o srednjem stanu. Ustvarili so si močne in enotne strokovne organizacije, sedaj pa zahtevajo in morejo dati svojim zahtevam tudi učinkovitega povdarka. In pri nas? — Iščejo harmonijo z delodajalci, zamejujejo razredni boj, zato pa jih delodajalci izrabljajo in izjemajo. — kakem zboljšanju položaja, o zboljšanju socialnega zavarovanja zasebnih nameščencev ni govora. Znižanje prispevkov, znižanje dajatev, to je parola delodajalcev. Ta parola pa najde vedno dobrega odmeva v vrstah zasebnih nameščencev.

Sem in tje — kakor vedno. »Slovenski Narod« je v svoji 146. številki zajahal visokega moralnega konja. V članku »Treznost in delo« pravi med drugim tudi tole: Pri nas pa je včasih tako, da nam je moral ob novem letu naš pesnik Gradnik v svojem spominu, posvečenem neumornemu mlademu junaku Endliherju, opeti njegovo plemenito in uspešno stremljenje s pozivom, naj on iz groba jasno vpraša in zakriči: »kako bodočnost nam kovala bode mladina barov, šimija, fokstrot«.

Ob otvoritvi ljubljanskega bara, kjer je doma šimi, fokstrot in še marsikaj drugega, pa je ta isti »Slovenski Narod« zapisal, da je Ljubljana z barom dobila velikomestno zabavišče, ki bo veliko pripomoglo k poglobitvi družabnega življenja!

Pri »Narodu« smo že navajeni, da si včasih stopi na lastni jezik. Tudi neki drugi članek v isti številki »Naroda«, v katerem se producira v drsanju po trebuhu, nas ni iznenadil. Narod nadaljuje samo to, kar je smatral kot uspešno za časa stare Avstrije. Samo osebe je spremenil in zamenjal svojo masko. Zamenjati pa svojo masko je stari dobričina »Narod« vedno pripravljen, če kaže.

Učiteljska skupščina v Krškem. — Udruženje jugoslovanskih učiteljev je imel svoje zborovanje v Krškem. Na zborovanju je bilo več referatov, ki so obravnavali stanovske zadeve. Zborovanju je prisostvoval tudi zastopnik Orjune, kar posebej pribijamo. Kaj ima nasilje skupnega s šolstvom? Mari hočejo učitelji še vedno biti Schulmeisteri in ne mojstri šole?!

Zakaj preganjajo nezavisno delavsko stranko in njene pristaše v Jugoslaviji, nam je »Jutro« v obliki posebno senzacionalne brzojavke sedaj vendar pojasnilo. »Jutro« pravi: Prošli teden so se v Moskvi vršila posvetovanja o vodstvu oddelka za internacionalno boljševiško propagando. Rezultat teh konferenc pa je bil sledeč: Izvrši se reorganizacija boljševiške propagandne službe na Balkanu. Dosedanja enotna propagandistična centrala na Dunaju se razpusti ter zato osnujejo za poedine države posebni bojni komunistični komiteji, ki bodo založeni z bogatimi sredstvi. V svrhu sistematične propagandistične ofenzive proti Jugoslaviji ima Radić organizirati z Dunaja kmečko-delavsko internacionalo. V njegove roke je izročeno vodstvo cele akcije. Direktni spoj z Jugoslavijo imajo vzdrževati posebni agenti: v Gradec se je v to svrhu poslal poseben agent, ki ima svoje zaupnike zlasti v Sloveniji. Mesečne podpore za komunistični pokret v Sloveniji bodo v bodoče nakazovane preko Gradca in v slučaju potrebe bo ta graška »poslovalnica« podpirala tudi klerikalno stranko. Tako zaključuje »Jutro«, ko razvija svoje ugotovitve o »tajnih« organizacijah in komunistični ofenzivi.

Revolucionarno gibanje v Bulgariji. Bulgarski časopisi poročajo, da je opaziti novo revolucionarno gibanje. Policija je baje izsledila tajno komunistično organizacijo in policija je seveda tudi pogruntala, da namerava ta stranka vse polno atentatov. Zato je policija aretirala nad 20 komunističnih voditeljev in veliko število delavcev. Revolucionarji so nalepili po zidovju Sofije manifest, v katerem opozarjajo na ponovno revolucijo; tudi to je policija dognala. Ker pa naša policija v svoji častihlepnosti in iznajdljivosti noče ostajati za bulgarskimi policaji, zato je tudi naša našla tajne organizacije.

Naši sodrugl.

Peter Sorger.

V ponedeljek zjutraj je umrl še v mladih moških letih na proletarski boleznini naš sodrug Peter Sorger. Skoro tri leta je bolehal, dve leti že ni bil več dela zmožen, končno ga je rešila vsega proletarskega trpljenja smrt. Bil je član naših organizacij in še zadnje tedne se je živo zanimal za pokret, posebno za izid občinskih volitev v okolici Celje, dasi ni mogel več sodelovati. — Njegovi sodrug zlatarji so ga nosili k večnemu počitku, Pevski zbor »Naprej« je zapel pri hiši in na pokopališču. V imenu celjskih sodrugov je vzel od njega slovo s. Koren. Ko je še živel, je izrazil željo, da se v slučaju njegove smrti zahvalimo vsem sodrugom, ki so ga podpirali v zadnjem času. Lahka mu bodi zemlja!

Dr. Milutin Živkovič.

Umrl je naglo dne 29. junija v Doberni pri Celju. Bil je eden najstarejših in prepričanih članov našega socialističnega pokreta v Beogradu.

Pripeljali so ga v Celje ter ga v torek 1. julija ob 10. uri dopoldne položili na mestnem pokopališču v začasno grobnico ob navzočnosti hčere, njegovega sina sodruga dr. Živkoviča in sodruga Korena.

Ker želijo beograjski sodrugl, da se prepelje truplo v Beograd, se bo to izvršilo v mesecu oktobru.

Pokojni je prišel že v svojem zgodnjem življenju v socialistični pokret in ga ni zapustil do zadnjega dne svojega diha. Bil je po poklicu zdravnik in je kot tak že v svojem mladem življenju spoznal, da je za proletariat edini uspešni lek socialna politika, zboljšanje socialnih razmer delavskega ljud-

stva. Delal je pred vojno zelo aktivno v socialistični stranki v Srbiji. Bil je kandidat za poslanca in za podžupana mesta Beograda. Pokojni sodrug Živkovič je bil rojen leta 1879 v vasi Kuli v okraju Požarevac. Studiral je v Požarevacu in Nišu. Medicinsko fakulteto pa v Moskvi. Ko je dočrtil gimnazijo, je šel peš do Moskve. Ko se je vrnil v Srbijo, je začel delati kot zdravnik in kot socialist.

S smrtjo pokojnega sodr. dr. Živkoviča so izgubili srbski sodrugl in s tem celi socialistični pokret enega najboljših sodelavcev. Zgubila je zelo mnogo tudi beograjska medicina.

Slava mu in večni spomin našemu sodrugu dr. Milutinu Živkoviču!

MARIBORSKIM NAROČNIKOM
»SOCIALISTA«

Vsem naročnikom »Socialista« v Mariboru in okolici sporočamo, da je pre-

vzel s. Bahun Andrej, Maribor, Kežarjeva ul. 9 upravo »Socialista« za Maribor in okolico.

Cenjene naročnike o tem obveščamo in naprošamo, da se v vseh zadevah obračajo v prvi vrsti na s. Bahunu.

Na ta način bo omogočeno poravnati naročnino direktno na mestu, kakor tudi za druge zadeve ne bo potreba pisati za vsako stvar posebej, ampak se bo odpošiljalo skupno, kar se že na licu mesta ne bo moglo rešiti.

Izdajatelj:
Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.
Odgovorni urednik:
France Vidmar.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Obnovite naročnino!

Razširjajte in naročajte »SOCIALISTA«!

Zahtevajte povsod
**vse vrste šolske
zvezke v korist
slepim.**

Izdelava in razpošilja naj-
ceneje

Anton Janežič

papirna industrija in
knjigoveznica

Ljubljana, Florjanska ul.

Cognak Medicinal
Liquor, triple séc
slivovka, brinjevec,
tropinovec, rum i. t. d.

po najnižjih dnevnih cenah

„ALKO“

veletrgovina žganja, družba
z o. z.

LJUBLJANA - KOLIZEJ

Na mesečne obroke

brez povišanja cen daje moške, ženske in otroške obleke

O. Bernatovič, Ljubljana

Mestni trg št. 5

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon št. 324. Ustanovljeno leta 1898. — Moderno in higijensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

**Zbirajte za
tiskovni
sklad!**

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno izčiščejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Veletrgovina usnja brata Moskovič, Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo tu- in inozemskih izdelkov po najnižjih cenah. Ustanovljeno leta 1888.

„SLAVIJA“ jugosl. zavarovalna banka

Centrala v Ljubljani - Podruž. po vsej kraljevini

Strokovno izučena specialista za črkoslikarstvo

Pristou & Bricelj, Ljubljana

Aleksandrova cesta št. 1. — Šelenburgova ulica št. 6.

Telefon 908.

Ustanovljeno 1903.

Priporočata se za vsa v njih stroko spadajoča dela. — Specialiteta: steklene napisne firme.

Zahtevajte povsod „JADRAN“

terpentinovo čistilo za
čevlje, ker je najboljši.

Ako čistite čevlje edino le z
»Jadrana« kremo, si prihranite
mного denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo,
ostanejo mehki in trpežni.

SIDOL

sredstvo za čiščenje kovin

AZUROL

plavilo za perilo

LODIS

krema za čevlje

!! Zahtevajte povsod !!

„JEKA“

tvornica
čokolade

import čaja in kakava

ZAGREB

Trgovci, zahtevajte
cenike!

NAZNANILO.

Cenjenim interesentom naznanjamo, da smo svoj vodovodni inštalacijski oddelk razširili na inštalacijo centralnih kurjav, parnih kuhinj in sušilnic. Kakor za vse druge oddelke, razpolagamo tudi za centralno kurjavo s prvovrstnimi monterji in izkušenim tehničnim vodstvom. Naročila se izvršujejo točno, solidno in po najnižjih cenah.

„JUGOMETALIJA“

r. z. z o. z.

splošna kovinarska industrija, Ljubljana,
Kolodvorska ul. št. 18. Telefon 729.

Našim rodbinam priporočamo
NAŠO DOMAČO izvrstno
kolinsko cikorijsko.

Produktivna zadruga krojačev r. z. z o. z. v Mariboru,
Ruška c. 5. Ustanovljena 1. 1908

Izdeluje moške in ženske obleke,
ter vseh vrst uniform. Najboljša
izdelava v lastnih delavnicah.
Velika zaloga različnega tu- in
inozemskega volnenega blaga.
Solidne cene. Točna postrežba.

En gros Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina En gros

Gaspari & Fanninge, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Štampille

iz kovine in gumija Izdeluje

graverski zavod

Sitar & Svetek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

JUHAN

**Krepčajte
otroke in bolnike
z „Juhanom“!**

Za zdrave in za bolne
za revne in bogate,
za gospodo in za kmeta
je sladna kava »META«

